

Monta uskontoa.

Kirj. Pekka Ervast.

Tavallisesti lasketaan, että meidän kiertotähdellämme asuu puolitoista tuhatta miljoonaa ihmistä. Koska kristittyjen lukumäärä nousee korkeintaan viiteen sataan miljoonaan, on siis ainakin kaksi kolmatta osaa koko maapallon asukkaista »kastamattomia». Paljon vielä riittää työtä katolilaisille ja protestanttisille lähetyssaarnaajille, jos mielivät kääntää nuo jäljellä olevat tuhat miljoonaa »ainoiaan autuaaksi tekevään oppiin». Ehkä riittää liiaksikin, jos esim. noista kastamattomista kadotuksen lapsista jokunen miljoona rupeaisi vastapainoksi omaa uskonoppiaan saarnailemaan kristittyjen kesken, mikä jo vähin on tapahtunutkin.

On kerrassaan erehdys luulla, että »pakanamaailma» olisi ilman uskontoa ja sen takia kristinuskon tarpeessa. Ilman uskontoa ei ole mikään kansa eikä kukaan ihminen tämän maan päällä, jollemme lukuun ota niitä, jotka vapaaehtoisesti ovat uskonnon hylänneet ja ruvenneet materialisteiksi ja jumalankieltäjiksi. Päinvastoin on joka kansalla, aivan niinkuin meillä kristityillä, niinkuin sanotaan, yliluonnollisesti ilmotettu uskontonsa, yksin niilläkin pakanoilla, joiden uskonto ei vielä ole kehittynyt uskonnolliseksi yhdyselämäksi.

Europpa on kristitty; poikkeuksen tekevät ainoastaan täällä elävät juutalaiset, joita on muutamia miljoonia, ja Turkinmaa, joka on muhametinuskoinen. Mutta jos heitämme silmäyksen Aasiaan, huomaamme kristinuskon olevan siellä hyvin heikosti edustetun. Lukuunottamatta Siperian pakanaiskansoja, on meillä Aasiassa Japanin, Kiinan, Intian ja Persian mahtavat valtakunnat, jotka eivät ole kristittyjä.

Japanissa on kaksi pääuskontoa: 1) alkuperäinen kansallinen *shinto*-uskonto ja 2) *Buddhan usko*, jonka Koreasta tulleet lähetyssaarnaajat toivat Japaniin noin v. 550 meidän ajanlaskuamme. Tämän uskonnon perustaja oli tunnettu intialainen ruhtinas Gautama (lue: gootama) Buddha, joka eli 600 vuotta ennen Kristusta.

Kiinassa on kolme valtiouskontoa: 1) *konfutsenusko*, jonka perusti viisas Konfutse, niinkuin otaksutaan noin 600 e. Kr.; 2) *Taonusko*, jonka perustaja, Laotse, luultavasti eli samaan aikaan kuin Konfutse, ja 3) *Buddhanusko*, joka tuotiin Kiinaan ensimmäisellä vuosisadalla e. Kr.

Intia, Buddhanuskon kehto ja ensimmäinen koti, on palannut takaisin esi-isiensä uskoon, *Brahmanuskoon* eli *Hinduismiin*, jonka alkuhistoria katoa aikojen aamuun; mutta Ceylonin saari on yhä vielä buddhalainen.

Muu Aasia, s. o. etupäässä Persia ja Vähä-Aasia, tunnustaa *Muhametinuskoa*, jonka perustaja niinkuin tiedämme oli profeta Muhamet, joka eli noin 600 vuotta Kristuksen jälkeen. Persian ikivanhasta uskonnosta, *Zoroasterinopista*, on jäljellä vain vähäinen jäännös, n. k. *Parsismi*, jonka tunnustajat, parsilaiset, suurimmaksi osaksi elävät Bombay'n kaupungissa Intiassa, jonne heidän esi-isänsä siirtyivät, kun arabialaiset vallottivat Persian noin v. 720 j. Kr. Hindostanin ylä-osassa on vielä olemassa ikivanha uskonto, n. k. *Djainismi*, jonka profeta Mahavira noin v. 600 e. Kr. laati uskonnolliseksi järjestelmäksi.

Mitä toisiinsa maanosiin tulee, tiedämme, että – paitsi Amerikan, Australian ja Afrikan kristityitä sekä viimeainitun maanosan muhametilaisia – kaikki muut kansat kuuluvat varsinaisten pakanoiden eli luonnonpalvelijain joukkoon.

Pakanoita on ehkä kolme sataa miljoonaa. Siis on ainakin kuusi, seitsemän sataa miljoonaa ihmistä, jotka kuuluvat toisiinsa maailmanuskontoihin kuin kristinuskoon.

Näitä tosiseikkoja silmällä pitäen ei sovi enään meidän päivinämme – niinkuin tapahtui puolitoista vuosisataa sitten – tarkottaa yksinomaan kristinuskoa, kun on puhe uskonnosta yleensä. Kristinuskon on vain yksi uskonto monesta.

Jokainen näistä suurista uskonnoista sanoo itsestään: »minä olen totuus, minä julistan totuuden». Ja luonnollista se onkin, sillä uskonnon oma käsite sisältää sen, että se on totuuden ilmoittaja ja

julistaja maailmalle. Mitä määryksiä onkaan annettu sille käsitteelle, käytöllinen tosiasia on, että uskonto aina on tahtonut ja aina tahtoo selittää ihmiselle, mikä hänen elämänsä on ja mikä hänen tehtävänsä elämässä, toisin sanoen mikä on elämän totuus.

Kun on näin monta vastausta elämän kysymykseen, kun jokainen uskonto sanoo: minä olen totuus, niin joutuu se ihminen, joka ei ole herännyt henkisesti, kahden vaiheelle, mitä uskontoa hänen on uskominen vai onko ollenkaan mihinkään luottaminen. Näennäisesti suuret uskonnot ovat toisistaan eroavaisiakin muutamissa opinkappaleissa. Niinpä kristinuskossa puhutaan lunastuksesta Jumalan pojan kuoleman kautta, jommoisesta lunastuksesta itämaiset uskonnot eivät mitään tiedä. Toiselta puolen puhuu esim. buddhanoppi ja brahmanusko ihmisen monikertaisesta esiintymisestä maan päällä (reinkarnatsioonista), josta kristikunta ei mitään tiedä.

Mihinkä nyt on uskominen? Henkisesti sokea ihminen vastaa: ei mihinkään, materialisti sanoo: uskonnot ovat mielikuvituksia, ei ole ollenkaan mitään »henkisiä» totuuksia.

Mutta tarkkaavainen uskontojen tutkija ei ole niin pikainen johtopäätöksissään. Hän huomaa ihmeekseen, etteivät nuo uskonnot olekkaan niin erilaisia kuin hän ensin luuli. Niiden erilaisuudet ovat vain näennäisiä. Niin, ne riippuvat enimmäkseen siitä, että jotakin opinkappaletta on väärinkäsitetty, väärin tulkittu tai väärin esitetty, että joku opinkappale on kerrassaan unohdettu tai suorastaan myöhempään tulkitsijain keksimä ja lisäämä. Hän huomaa ihmeekseen, että uskontojen siveysopit ovat aivan samat ja että ne kaikki opettavat ihmistä poistumaan pahasta ja pyrkimään siveelliseen vapauteen. Ja hän kysyy itseltään: eikö kaikkien aikojen ja kaikkien kansojen yhteinen todistus ole suuriarvoinen? Eikö se todista, että jotakin on olemassa yläpuolella tätä näkyväistä lämmä?

Ja henkisesti herännyt, »uudestasynntynyt» ihminen tämän tietää. Hän tietää, että henkinen elämä on olemassa kaikista kieltäjistä huolimatta, hän tietää, että kaikki viisaat ihmiset ovat julistaneet sitä elämää ja että kaikki kieltäjät tulevat kerran sen innokkaiksi tunnustajiksi. Eikä hän kysy itseltään: mikä uskonto on totuus? sillä hän tietää, että ne kaikki ovat tosia. Ei niistä mikään ole totuus, sillä Jumala on totuus. Ei ikkuna ole aurinko, vaikka se päästää päivän valon huoneeseemme; mutta se näyttää meille auringon valaiseman luonnon ja houkuttelee meitä ulos valoon ja vapauteen. Samoin on uskontojen laita. Ne näyttävät meille, mitä tietä meidän tulee kulkea päästäksemme Jumalan luo, totuuden tietoon. Ja kaikki ne vievät meidät samaan ihanaan päämaaliin. Kaikki ne ovat tosia.

(Työmiehen Illanvietto 1903, toinen vuosikerta, N:o 11, Helsingissä, Maaliskuun 14 p. 1903, s. 78, palstat 1-3.)